

8. 3. 2022

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Doručování prostřednictvím cizí datové schránky

V posledních letech jsou digitální technologie využívány téměř ve všech oblastech života společnosti. Proces využívání digitálních technologií bezesporu urychlila také celosvětová krize způsobená pandemií Covid-19. Právě v návaznosti na krizovou situaci, kdy došlo k masivnímu omezení osobního kontaktu, došlo v důsledku digitalizace k rozmachu používání datových schránek, které se staly nezbytným nástrojem pro komunikaci (nejen) s orgány veřejné moci.

Datová schránka je definována v zákoně č. [300/2008](#) Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi („**ZoEÚKD**“) jako elektronické úložiště, které je určeno k:

- a. doručování orgány veřejné moci,
- b. provádění úkonů vůči orgánům veřejné moci,
- c. dodávání dokumentů fyzických osob, podnikajících fyzických osob a právnických osob[\[1\]](#).

Veškeré informace o datových schránkách a jejich uživatelích jsou spravovány Informačním systémem datových schránek („ISDS“), jež zajišťuje bezpečnost a průkaznost elektronické komunikace mezi orgány veřejné moci a fyzickými, či právnickými osobami.[\[2\]](#)

Prostřednictvím datových schránek tedy mohou fyzické a právnické osoby uplatňovat svá práva a vykonávat své povinnosti. Komunikace prostřednictvím datových schránek se tak v důsledku výše uvedeného dostala na přední místo v rámci užívaného způsobu komunikace (nejen) s orgány veřejné moci.

Cílem tohoto článku však není shrnutí výhod plynoucích z elektronického způsobu komunikace prostřednictvím datových schránek, ale zamyšlení se nad praktickými aspekty používání datových schránek a shrnutí dosavadního přístupu soudů při posuzování podání odeslaného prostřednictvím datové schránky „cizího“ subjektu, tj. fyzické či právnické osoby, která není osobou, jejíž projev vůle byl datovou schránkou adresátovi vypraven[\[3\]](#).

Jak je to tedy s odesláním podání prostřednictvím cizí datové schránky?

První obecný výkladový rámec pro používání cizích datových schránek přineslo stanovisko Ministerstva vnitra z roku 2010 s názvem „Datové schránky a činnost správních orgánů“[\[4\]](#).

V tomto stanovisku Ministerstvo vnitra uzavřelo, že odeslání podání z cizí datové schránky je možné; pokud bude takové podání podepsáno uznávaným elektronickým podpisem[\[5\]](#). V takovém případě se bude jednat (za splnění dalších zákonných předpokladů) o podání perfektní. Pokud nebude takové podání opatřeno uznávaným elektronickým podpisem, bude muset být v souladu s právními předpisy doplněno[\[6\]](#).

Nejvyšší soud ČR pak v rámci odůvodnění svého rozhodnutí přijatého v březnu 2014[\[7\]](#) v návaznosti na výše zmíněné stanovisko Ministerstva vnitra shodně uvedl, že bude-li úkon učiněný prostřednictvím datové schránky jiného subjektu podepsán uznávaným elektronickým podpisem

subjektu činícího úkon a splní-li další požadavky právními předpisy na tento úkon kladené, pak bude materiálně perfektním, byť je úkon učiněn prostřednictvím cizí datové schránky.

K problematice doručování prostřednictvím datových schránek se následně vyjádřil Nejvyšší soud ČR ve stanovisku pléna ze dne 5.1.2017, sp. zn. PlsN 1/2015 (dále jen „Stanovisko“).

Plénium Nejvyššího soudu ČR ve Stanovisku vyjádřilo svůj právní názor na problematiku doručování podání k soudům prostřednictvím datových schránek, konkrétně upřesňuje situace, kdy je potřeba při elektronické komunikaci se soudy použít elektronický podpis nebo řeší situace, jak doručovat či přijímat podání od osob, které mají zřízeno více datových schránek, popř. od právnických osob.

Ve vztahu k doručování podání z cizí datové schránky plénium Nejvyššího soudu ČR konstatovalo, že takové podání možné je, ale v daném konkrétním případě je nutné rozlišovat, zda samotné podání v datové zprávě bylo či nebylo podepsáno uznávaným elektronickým podpisem.

Ve Stanovisku plénium Nejvyššího soudu ČR ve vztahu k doručování dokumentů z datových schránek uvedlo následující:

- podáním učiněným v elektronické podobě se rozumí dokument ve formě datové zprávy, v němž účastník v občanském soudním řízení projevil vůli směřující k uplatnění procesních práv, ke splnění procesních povinností nebo k jiným procesním následkům, jež jsou spojeny s tímto projevem vůle, popř. část takového dokumentu, v níž je obsažen účastníkův projev vůle. Totéž obdobně platí v trestním řízení pro podání stran nebo jiných subjektů, které mají obdobné postavení jako strany;
- byl-li z datové schránky toho, kdo činí úkon, nebo jeho právního zástupce odeslán do datové schránky soudu elektronický dokument, který obsahuje podání ve věci samé, považuje se za řádně podepsaný úkon ve smyslu § 18 odst. 2 ZoEÚKD[8], i když takové podání ani jeho přílohy neobsahují uznávaný elektronický podpis[9] - jedná se o tzv. fikci podpisu[10];
- nepovažuje-li se z určitých důvodů elektronický dokument v podobě datové zprávy za podepsaný úkon ve smyslu § 18 odst. 2 ZoEÚKD (např. byl-li odeslán z cizí datové schránky), musí být opatřen uznávaným elektronickým podpisem jednající fyzické osoby elektronický dokument v podobě datové zprávy obsahující podání;
- bylo-li podání v elektronické podobě opatřeno uznávaným elektronickým podpisem, nepoužije se tzv. fikce podpisu podle § 18 odst. 2 ZoEÚKD, i když bylo učiněno prostřednictvím datové schránky;
- bylo-li elektronické podání podepsáno osobou, pro kterou nebyla datová schránka zřízena, jen tzv. jednoduchým elektronickým podpisem (nikoli tzv. uznávaným), je takové podání nutno ve lhůtě tří dnů doplnit listinným originálem nebo elektronicky. Nestane-li se tak, nenastávají procesní účinky elektronického podání; nevznikají ani účinky vlastnoručního podpisu podle § 18 odst. 2 ZoEÚKD.

Výše zmíněná „fikce podpisu“[11] podání určité v zákoně stanovené osoby, pro kterou byla datová schránka zřízena, ve výsledku znamená, že podání má stejné právní účinky jako elektronické podání podepsané uznávaným elektronickým podpisem této osoby. Uskutečnění elektronického podání prostřednictvím datové schránky znamená „nahrazení“ uznávaného elektronického podpisu, který se jinak (při jiném způsobu elektronického podání) vyžaduje jako náležitost podání[12]. Elektronické podání učiněné prostřednictvím datové schránky nicméně může být opatřeno uznávaným elektronickým podpisem, a to nejen toho, kdo odeslal podání prostřednictvím datové schránky adresátu (do jeho datové schránky), ale i jiné osoby. Uskutečnění elektronického podání prostřednictvím datové schránky znamená „nahrazení“ uznávaného elektronického podpisu, který se jinak (při jiném způsobu elektronického podání) vyžaduje jako náležitost podání. Uvedené pravidlo nevylučuje, aby byl zaručený elektronický podpis doplněn, poté se již však nejedná o fikci

podpisu[13].

Podání je třeba vždy pokládat za procesní úkon toho, kdo podle obsahu podání učinil procesní úkon (tj. podatele) a jehož uznávaný elektronický podpis byl připojen k takovému elektronickému podání (i kdyby bylo učiněno z datové schránky jiné fyzické nebo právnické osoby); bylo-li podání v elektronické podobě opatřeno uznávaným elektronickým podpisem, nemůže se již (z povahy věci) uplatnit „fikce podpisu“ jakékoliv osoby, i když toto podání učinila prostřednictvím datové schránky. Dle Stanoviska je tedy možné využít i datovou schránku jiné osoby, neboť uznávaný elektronický podpis je nadřazen nad identifikaci podávajícího subjektu na základě údajů uvedených v ISDS.

Ve vztahu k advokátní praxi je nutno poukázat na to, že datová schránka právnické osoby, v níž advokát vykonává advokacii, je ve vztahu k jednání advokáta (jako zástupce účastníka) datovou schránkou cizí. V případě podání z cizí datové schránky je přitom vyloučena fikce podpisu podle § 18 odst. 2 ZoEÚKD, a proto je nutné takové podání řádně elektronicky podepsat uznávaným elektronickým podpisem podatele, neboť u podepsaného podání je lhotejně, z jaké datové schránky bylo vůči orgánu veřejné moci odesláno a kým.[14]

Naopak, v situaci kdy je podle obsahu podání podatelem advokát jako zástupce účastníka, může své podání (za klienta) odeslat z libovolné vlastní („své“) datové schránky, má-li jich více, nikoli jen ze „své“ profesní datové schránky advokáta.[15]

V návaznosti na závěry uvedené ve Stanovisku lze tedy shrnout, že v praxi mohou nastat ve vztahu k odeslání podání z cizí datové schránky následující situace:

- podání je odesláno z datové schránky cizího subjektu a není podepsáno kvalifikovaným elektronickým podpisem,
- podání je odesláno z cizí datové schránky a je podepsáno kvalifikovaným elektronickým podpisem.

V prvním případě by takové podání muselo být v souladu s právními předpisy doplněno, jinak by se k němu nepřihlíželo. Ve druhém případě by bylo podání perfektní, jelikož podání by bylo učiněno osobou, která podepsala podání svým uznávaným elektronickým podpisem, který má „přednost“ před fikcí podpisu.

Doručování prostřednictvím cizí datové schránky optikou Ústavního soudu ČR

Shodně se k problematice doručování prostřednictvím cizí datové schránky vyjádřil rovněž Ústavní soud ČR ve svém usnesení sp. zn. II. ÚS 2955/14, ze dne 14.10.2014, ve kterém se ztotožnil s postupem a argumentací Městského soudu v Praze, dle kterého podání z cizí datové schránky nemusí být za všech okolností přičítáno jejímu držiteli, a tím nevyvolat zamýšlené účinky. Tomuto důsledku lze totiž předejít tím, že jej podatel opatří uznávaným elektronickým podpisem, čímž bude zřetelně dáno, že odesílatelem je někdo od držitele odlišný, a úkon tak bude perfektní. Při absenci uznávaného elektronického podpisu podatele je třeba postupovat shodně jako v případě podání učiněného prostřednictvím veřejné datové sítě bez použití uznávaného elektronického podpisu.

K uvedené problematice se vyjadřoval Ústavní soud ČR také v souvislosti s trestním řízením. Podání, resp. datová zpráva nemusí být dle názoru Ústavního soudu podepsaná. Pokud by byl vyžadován podpis datové zprávy zaslané prostřednictvím ISDS, jednalo by se o přepjatě formalistický požadavek, který by se dostal do rozporu se základním právem na přístup k soudu[16].

K otázce podpisu podání, které je učiněno prostřednictvím datové schránky, zaujal právní názor Ústavní soud ČR i ve svém rozhodnutí ze dne 7.3.2016, sp. zn. [II. ÚS 289/15](#), kde uvedl, že: „*pouze v případech, kdy soud nemůže bezpečně ověřit autenticitu odesílatele podání, jako je tomu*

u nezaručených e- mailových zpráv zasílaných běžnou elektronickou poštou, je následný kvalifikovaný autorizační postup ve formě doručení vlastnoručně podepsaného písemného originálu namísto. Naopak v případě doručování prostřednictvím datové schránky je požadavek další autorizace bezúčelný, jak uznal i zákonodárce novelou [§ 42 občanského soudního řádu](#), účinnou k 1.1.2014, neboť datová schránka není anonymním úložištěm dat, nýbrž je striktně individuálně přidělena“.[\[17\]](#)

Na tomto místě je nutné zmínit rovněž usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 25. 10. 2017, sp. zn II. ÚS 3511/16. V tomto konkrétním případě se Ústavní soud ČR vyjadřoval k situaci, kdy advokát odeslal ze své datové schránky podání podepsané jeho zaměstnancem, aniž by mu příslušný zaměstnanec udělil plnou moc. Podání nebylo podepsáno elektronickým podpisem ani nebylo v příslušné lhůtě doplněno. Podání tedy došla soudu z datové schránky jiné osoby než právního zástupce, stěžovatelův podpis nebyl tzv. uznávaným elektronickým podpisem a k doplnění podání, k němuž byl stěžovatel zavázán ex lege, v zákonné lhůtě nedošlo. Dle shrnutí skutkového stavu Ústavním soudem tak „advokát zasílal ze své datové schránky podání svého zaměstnance, jehož nezastupoval, a vlastně tedy jen "předával" jeho projevy vůle soudu, o čemž však soud ani neměl v rozhodné době potřebnou vědomost“. V předmětném rozhodnutí Ústavní soud došel k závěru, že „v případě, že bylo soudu zasláno podání, jež sice mělo být podle uvedení jména a podpisu podáním účastníka řízení, ale bylo provedeno z datové schránky osoby - i když advokáta, která neměla vůči účastníku jakýkoli procesní vztah, pak dost dobře nelze upřít obecnému soudu právní názor, že autenticita odesílatele dostatečně ověřena nebyla“.

Výše nastíněné závěry potvrdil Ústavní soud ČR také ve svém usnesení ze dne 23.7.2020, č. j. III. ÚS 1827/20, kterým zamítl ústavní stížnost stěžovatele/jednatele společnosti, který neodeslal žalobu ze své osobní datové schránky, nýbrž z datové schránky společnosti. Předmětné podání nebylo podepsáno elektronickým podpisem a následně nebylo ani doplněno. Ústavní soud ČR tak opětovně potvrdil stanovisko soudů, tj. že k podání vypraveném z datové schránky společnosti se nepřihlíží, neboť bylo doručeno z datové schránky subjektu odlišného od osoby žalobce.[\[18\]](#) Ústavní soud ČR posoudil opodstatněnost ústavní stížnosti, přičemž zopakoval již vyslovený názor Ústavního soudu ČR, že „datová schránka není anonymním úložištěm dat, nýbrž je striktně individuálně přidělena“. Na uvedeném faktu pak dle Ústavního soudu ČR nemůže nic změnit ani uvedení jména odesílatele do kolonky „odesílající osoba“. Postup prvoinstančního soudu a odvolacího soudu tak v souvislosti s uvedeným nelze považovat za přepjatý formalismus, nebo snad dokonce za ústavně-právní nesoulad.

Jakkoli se může problematika odesílání datových zpráv jevit jako zcela jasná, v praxi lze nalézt mnoho případů, kdy odesílatel datové zprávy, který k odeslání použil datovou schránku cizího subjektu, nemohl vzhledem k procesnímu nedostatku, tj. vzhledem k absenci uznávaného elektronického podpisu autora, dostatečně hájit svá práva či plnit své povinnosti.

Je tedy třeba uzavřít, že v případě užití cizí datové schránky lze podání považovat za perfektní podání pouze v případě, kdy bylo opatřeno uznávaným elektronickým podpisem autora, který zaručuje jednoznačnou identifikaci autora. V takovém případě pak na prostředku, který byl použit k zaslání podání (datová schránka odlišného subjektu) nesejde, stejně tak jako nesejde na způsobu doručení listinného podání.

Mgr. Veronika Gorská,
advokátka

Mgr. Marek Cupka,
advokátní koncipient

HKDW HOLASEK s.r.o., advokátní kancelář

Na Příkopě 583/15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 272 143 399

e-mail: office@hkdwholasek.cz

[1] Ustanovení § 2 odst. 1 ZoEÚKD.

[2] ISDS je definován v ustanovení § 14 ZoEÚKD. ISDS se kromě ZoEÚKD a navazujících Vyhlášek č. [193/2009](#) Sb. a vyhlášky č. [194/2009](#) Sb. řídí Provozním řádem ISDS. Tento dokument vydává správce ISDS a zveřejňuje jej na informačním webu Datových schránek.

[3] Pokud budeme v tomto článku hovořit o podání z cizí datové schránky, pak máme na mysli podání z datové schránky jiného subjektu, než který byl v konkrétním případě k danému jednání zplnomocněn.

[4] Ministerstvo vnitra ČR, Stanovisko Ministerstva vnitra ČR aktualizované ke dni 31.10.2012 [online], k dispozici >>> [zde](#).

[5] Dle ustanovení § 6 odst. 1, 2 zák. č. [297/2016](#) Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce.

[6] Stanovisko konkrétně uvádí, že „úkon učiněný jinou osobou prostřednictvím „cizí“ datové schránky (např. fyzická osoba učiní podání z datové schránky svého zaměstnavatele) nemá právní účinky, které zákon jinak dokumentu doručenému prostřednictvím datové schránky přiznává. Tyto úkony však nelze považovat automaticky za neúčinné. Bude-li úkon učiněný prostřednictvím datové schránky jiného subjektu podepsán uznávaným elektronickým podpisem subjektu činícího úkon a splní-li další požadavky právními předpisy na tento úkon kladené, pak bude, byť je učiněn prostřednictvím cizí datové schránky, materiálně perfektním“.

[7] Usnesení Nejvyššího soudu ČR dne 26. 3. 2014, sp. zn. 33 Cdo 2743/2013.

[8] Úkon učiněný osobou oprávněnou k přístupu do datové schránky nebo pověřenou osobou, pokud k tomu byla pověřena, prostřednictvím datové schránky má stejné účinky jako úkon učiněný písemně a podepsaný, ledaže jiný právní předpis nebo vnitřní předpis požaduje společný úkon více z

uvedených osob.

[9] Proto již není třeba vyžadovat doplnění takto učiněného podání předložením jeho originálu v listinné formě podle § 42 odst. 2 o. s. ř. (viz § 42 odst. 3 o. s. ř.).

[10] Dle nálezu Ústavního soudu ČR ze dne 7. 3. 2016, sp. zn. II. ÚS 289/15 k fikci podpisu však dochází pouze v případě odeslání podání přes ISDS, poněvadž datová schránka je striktně individuálně přidělena. Pokud dojde k odeslání podání prostřednictvím běžné elektronické pošty (tj. nezaručené e-mailové zprávy), přichází na řadu postup dle § 42 odst. 2 o. s. ř. a je nutné do tří dnů doplnit takové podání předložením jeho originálu, případně písemným podáním shodného znění.

[11] Viz také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17.2.2012, č.j. [8 As 89/2011-31](#), dle kterého „úkon učiněný prostřednictvím datové schránky osobou oprávněnou či osobou pověřenou, která doložila své pověření, má podle [§ 18](#) odst. 2 zákona č. [300/2008](#) Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, stejné účinky jako úkon učiněný písemně a podepsaný, proto nemusí být podepsaný elektronickým podpisem ve smyslu zákona č. [227/2000](#) Sb., o elektronickém podpisu, ani jej není třeba potvrzovat písemným podáním shodného obsahu či předložením jeho originálu podle [§ 37](#) odst. 2 věty druhé s.ř.s.“.

[12] Ve vztahu k fikci podpisu Stanovisko v bodě 15 dále uvádí, že „je-li část datové zprávy (např. některá z příloh) podepsána jinou osobou, a to jakýmkoli typem podpisu včetně tzv. „jednoduchého“ podpisu ve smyslu čl. 3 bodu 10. nařízení č. 910/2014 [dříve § 2 písm. a) zák. č. [227/2000](#) Sb.], zákonný účinek (obdobný fikci) vlastnoručního podpisu se vůči této části neuplatní, neboť tato část je podepsána skutečně, tj. elektronicky ve smyslu čl. 3 bodu 10., čl. 3 bodu 12. nebo čl. 26 nařízení č. 910/2014 [dříve podle § 2 písm. a) nebo b) zák. č. [227/2000](#) Sb.]“.

[13] Rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 27 Cdo 143/2020 ze dne 27. 10. 2020.

[14] Rozhodnutí Krajského soudu v Praze ze dne 20. 9. 2019, č.j. 49 A 9/2019-17.

[15] Dostupné online na <http://www.bulletin-advokacie.cz/dopady-stanoviska-nejvyssiho-soudu>.

[16] Nález Ústavního soudu ČR ze dne 19. 1. 2016, sp. zn. II. ÚS 3042/14.

[17] Shodný právní názor o tom, že v případě učinění úkonu prostřednictvím datové schránky není třeba takové podání opatřit zaručeným elektronickým podpisem podle zákona č. [227/2000](#) Sb., ve znění pozdějších předpisů, učinil Nejvyšší soud v rozhodnutí ze dne 21.1.2014, sp.zn. [4 Tdo 47/2014](#).

[18] V souladu s ustanovením § 42 odst. 2 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Další články:

- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Oceňování nemovitosti a přiměřená náhrada při zrušení spoluvlastnictví](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel × společnost\)](#)
- [Úročení jistoty \(kauce\), kterou skládá podnájemce nájemci - II. díl](#)
- [Když obecní pozemky již nemusí být obecní - institut mimořádného vydržení v obecním právu](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)